

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 11 april 1893, kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvaret.
(1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Aflöning för flottans corpser och stater.

1:o. I Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t föreslagit, att det i nu gällande riksstat till aflöning åt flottans corpser och stater anvisade anslag å 1,647,934 kronor måtte förhöjas: *Aflöning för flottans corpser och stater.* [1—3.]

dels med det för år 1894 till förändrad organisation af sjömanscorpserna erforderliga belopp 67,000 kronor;

dels ock med de för ökning af underofficerscorpsernas maskiniststat med 8 flaggunderofficerare och 2 underofficerare af 2:a graden behöfliga 11,120 kronor, eller till 1,726,054 kronor.

Till aflöning för flottans corpser och stater äro för innevarande år anvisade:

dels det härför å ordinarie stat uppförda anslag	kr. 1,647,934: —
dels det till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län likaledes å ordinarie stat uppförda anslag.....	» 114,000: —
dels ock å extra stat till genomförande af senast beslutade löne reglering för flottan.....	» 50,000: —
	<hr/>
	eller tillhopa kr. 1,811,934: —

Härutöfver erfordrades, enligt hvad i det statsverkspropositionen bilagda statsrådsprotokollet öfver sjöförsvärenden den 14 januari 1893 meddelas, för fortsatt genomförande af nya sjömanscorpsens organisation under år 1894 en förhöjning af 67,000 kronor.

Dessutom hade marinförvaltningen i skrifvelse af den 27 september 1892 hemställt om ytterligare höjning af detta anslag *dels* för ökning af underofficerscorpsens maskiniststat med 8 flaggunderofficerare och 2 underofficerare af 2:a graden med kr. 11,120: —

dels för anställande å mariningeniörstaten af 3 maskin-
ingenjörer med » 5,500: —

eller tillhopa med kr. 16,620: —

Till stöd för sin framställning i förstberörda afseende hade marinförvaltningen anfört:

att under en följd af år vid förefallande expeditioner med ett större antal af flottans fartyg på en gång flottans maskinistpersonal visat sig otillräcklig, en brist, som i allt högre grad framträd i mån som flottan erhållit tillökning af med ångkraft och maskiner för olika ändamål försedda fartyg och minbåtar; till följd hvaraf det varit nödvändigt att redan för de vanliga fredsöfningarne förhyra privata maskinister stundom till ganska stort antal, till exempel hvarå anförts att under åren 1885—1890 förhyrts maskinister till ett sammanlagdt antal af 167 mot ersättning förutom sjöportion, der sådan förekommit, till ett sammanräknuadt belopp af 39,686 kronor 52 öre;

att den sålunda förefintliga bristen på maskinister måste blifva ännu större vid krigsrustningar eller mobilisering af hela flottan;

att, då den stora vigten af att de nutida krigsfartygens många och delvis alldeles speciella maskiner i behofvets stund icke svika fordrade, att de i görligaste måtto sköttes af dugliga och med dem

förut väl förtrogna maskinister, det vore nödigt att icke ett alltför stort antal för tillfället anställda maskinister inginge i hvarje fartygs maskinpersonal;

att fastställda staten för flottans underofficerare af maskiniststaten för närvarande upptoge endast 42, deraf 8 flaggunderofficerare, under det att, enligt gällande besättningslistor för flottans samtliga i klass varande med ångkraft försedda fartyg, deruti inberäknade under byggnad varande pansarbåten Thule och 2:ne minbåtar, ett antal af 99 underofficerare af maskiniststaten erfordrades; så att tillgången af maskinistunderofficerare understeg behofvet, ensamt för fartygen, med 57;

att det befintliga antalet maskinistunderofficerare icke ens medgäfvade, att *en* sådan underofficer afsåges för hvarje af flottans nuvarande stridsfartyg, minbåtar och ångkranpråmar och naturligtvis blefve ännu otillräckligare i mån som flottan erhöle tillökning af sådan stridsmateriel; och

att det därför vore oundgängligen nödvändigt, att det för närvarande i stat upptagna antalet maskinistunderofficerare, så snart ske kunde, ökades så, att en underofficer af denna stat kunde afses till hvarje flottans nuvarande med ångkraft försedt fartyg, minbåt och ångkranpråm samt att derutöfver en tillgång af 10 procent funnes för att ersätta sjuka och för att möta det ökade behof, som i närmaste framtid kunde förväntas framträda, för hvilket ändamål erfordrades, att maskinistunderofficerarnes antal uppbringades till 62.

Den tillökning af 20 maskinistunderofficerare, som sålunda föreslagits, hade marinförvaltningen ansett kunna åstadkommas sålunda, dels att, på sätt förvaltningen redan tidigare ifrågasatt, 2:a gradens underofficerare af artilleri-, styrmans-, skeppare- och ekonomi-staterna minskades med 10 och derigenom ledigblifvande löner användes till lika stort antal nya maskinistunderofficerare af samma grad, hvilket icke skulle medföra någon ökad kostnad, dels ock att 10 nya underofficerare af maskiniststaten tillsattes, af hvilka, för att bereda erforderliga utsigter till befordran, 8 platser borde tillhöra flaggunderofficersgraden och 2 andra underofficersgraden.

Till aflöning af detta ökade antal maskinistunderofficerare skulle årliga utgiften från aflöningsanslaget blifva:

för 8 flaggunderofficerare, fast lön och beklädnads- penningar	kr. 9,280: —
för 2 underofficerare af 2:a graden, fast lön och be- klädnadspenningar	» 1,840: —

eller tillsammans kr. 11,120: —

Denna marinförvaltningens åsigt om nödvändigheten af tillökning i maskinistunderofficersstaten såväl som om sättet för åstadkommandet af denna tillökning har departementschefen förklarar sig i allo delar.

I fråga om anställande af maskiningeniörer hade marinförvaltningen uttalat den åsigt, att dessa ingeniörer borde vara särskilda för ändamålet speciellt utbildade fackmän, under det att öfverdirektören och chefen för mariningeniörersstaten ansett de denna stat tillhörande mariningeniörer kunna nöjaktigt fullgöra de åligganden, som skulle tillkomma maskiningeniörer, och ehuru departementschefen, i fråga om behovet af dugliga och erfarna maskiningeniörer ombord på de större fartygen för öfvervakande af de många olika maskinernas rätta skötande och för att leda iståndsättandet af tillfälliga maskinskador, fullkomligt delade marinförvaltningens uppfattning, som hade stöd af erfarenheten ombord å så väl främmande nationers som våra egna stridsfartyg, ansåge han likväl, då meningarne om sättet för tillgodoseende af detta behof vore delade, frågan erfordra en närmare utredning, innan anslag för ändamålet af Riksdagen äskades.

Den tillökning i aflöningsanslaget för år 1894, som departementschefen ansåge sig böra ifrågasätta, skulle således uppgå till 78,120 kronor.

Utskottet har till en början velat erinra, att Kongl. Maj:t i särskild proposition (n:o 42) angående vissa ändringar i organisationen af Karlskrona artillericorps, bland annat, föreslagit beträffande en del af ifrågasvarande anslag en något annan användning än den hittills beslutade. Då emellertid sistnämnda framställning icke utöfvar inverkan på beloppet af ifrågasvarande anslag, torde, enligt utskottets åsigt, frågan om berörda belopp redan här böra prövas utan hänsyn till meranämnda framställning, öfver hvilken utskottet afger särskildt utlåtande (n:o 6 a.)

Hvad angår den af Kongl. Maj:t föreslagna förhöjningen af ifrågasvarande anslag dels med 67,000 kronor, dels ock med 11,120 kronor, har utskottet deremot icke haft något att invända. Förhöjningen med 67,000 kronor är nemligen endast en följd af Riksdagens år 1887 fattade beslut angående ändrad organisation af sjömanscorpsen, och för den ifrågasatta ökningen med 11,120 kronor för förstärkning af underofficerscorpsens maskiniststat synas utskottet fullt giltiga skäl blifvit i statsrådsprotokollet förebragta.

Mot den i statsrådsprotokollet antydda användningen af 10 andre-officerslöner till aflöning af ett lika antal maskinistofficerare har utskottet icke haft något att erinra. Utskottet hemställer:

a) att anslaget till aflöning för flottans corpser och stater må förhöjas med det för år 1894 till förändrad

organisation af sjömanscorpserna erforderliga belopp 67,000 kronor;

b) att samma anslag må, för ökning af underofficerscorpsernas maskiniststat med 8 flaggunderofficerare och 2 underofficerare af 2:a graden, höjas med 11,120 kronor.

Vid bifall till hvad utskottet i denna punkt föreslagit kommer anslaget till aflöning för flottans corpser och stater, nu 1,647,934 kronor, att ökas med sammanlagdt 78,120 kronor till 1,726,054 kronor.

2:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under erinran, att densamma öfverensstämmer med hvad vid föregående riksmöten blifvit af Kongl. Maj:t föreslaget och af Riksdagen godkändt, samt under hänvisning till den utredning i ämnet, som af statsutskottet vid 1892 års riksdag lemnades, får utskottet hemställa,

att hvad af anslaget till ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län icke redan på grund af 1872 och 1876 årens riksdagsbeslut bör inräknas bland tillgångarne till aflöning för flottans corpser och stater må likasom föregående år för fyllande af behofvet under denna anslagstitel under år 1894 användas.

3:o. Kongl. Maj:t har under samma anslagstitel föreslagit, att i öfrigt ett anslag af 50,000 kronor till genomförande af senast beslutade lönereglering för flottan måtte å extra stat för år 1894 anvisas, att gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corpser och stater redovisas.

I afseende på behofvet af detta extra anslag har departementschefen till statsrådsprotokollet (sid. 4) erinrat, att detsamma erfordrades till oförminskadt belopp ända till dess de på reserv- och indragningsstaterna uppkommande lönebesparingar uppgått till det belopp af 114,000 kronor, som af dessa besparingar anvisats för officerscorpsernas tillökning; och då nämnda besparingar vid sistlidet års slut allenast lemnat en tillgång för berörda ändamål af 102,866 kronor 66 öre, erfordrades ifrågasvarande extra anslag äfven för år 1894.

Då alltså, först sedan genom fortsatt afgang å sistnämnda stater ett ytterligare belopp af 11,133 kronor 34 öre blifvit för den beslutade

officerstillökningen tillgängligt, minskning och slutlig indragning af förvarande anslag kan ega rum, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till genomförande af senast beslutade lönerreglering för flottan å extra stat för år 1894 anvisa ett anslag af 50,000 kronor, att gemensamt med anslaget till aflöning för flottans corps och stater redovisas.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna.

Angående
anslaget till
beklädnad åt
sjömans- och
skeppsgosse-
corpserna.
[4.]

4:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte, jemte ifrågasvarande anslags uppförande i riksstaten till samma belopp som för innevarande år, medgifva, att, till utjemnande af den från år 1887 kvarstående bristen, måtte användas jemväl den besparing, som under år 1894 kunde på anslaget beredas.

Utskottet har här velat erinra, att Kongl. Maj:t i särskild proposition (n:o 42) angående vissa ändringar i organisationen af Karlskrona artillericorps bland annat föreslagit beträffande en del af ifrågasvarande anslag en något annan användning än den hittills beslutade. Då emellertid sistnämnda framställning icke utöfvar inverkan på beloppet af ifrågasvarande anslag, torde, enligt utskottets åsigt, frågan om berörda belopp redan här böra pröfvas utan hänsyn till meranämnda framställning, öfver hvilken utskottet afger särskildt utlåtande (n:o 6 a).

Utskottet får, under hänvisning till hvad statsrådsprotokollet (sid. 5) i ämnet innehåller, hemställa,

att Riksdagen må i riksstaten för år 1894 uppföra anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna till samma belopp som för innevarande år, samt medgifva, att, till utjemnande af den från år 1887 kvarstående bristen, må användas jemväl den besparing, som under år 1894 må kunna på anslaget beredas.

Båtsmansindelningen.

Angående
anslaget till
båtsmansin-
delningen.
[5.]

5:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning till hvad utskottet i utlåtandet n:o 48 angående be-

räkningen af statsverkets ordinarie inkomster (sid. 1—6) i ämnet anført, får utskottet hemställa,

att det å anslaget till båtsmansindelningen under rubriken »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag: friheter» uppförda belopp 75,500 kronor må minskas med 72,900 kronor och sålunda upptagas till 2,600 kronor.

Lindring i rustnings- och roteringsbesvär.

6:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvär, nu 53,300 kronor, måtte för år 1894 bestämmas till 33,300 kronor.

*Angående
anslaget till
lindring i
rustnings-
och roterings-
besvär.*

[6.]

Beträffande ifrågavarande anslag till lindring i rustnings- och roteringsbesvär för de rust- och rotehållare, som utgöra dessa besvär effektivt, och hvilket anslag erfordras till lägre belopp i samma mån som genom fortgående vakanssättning af båtsmanshållet antalet rotar, som från anslaget böra erhålla lindring, nedgår, hade, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 6), marinförvaltningen, som icke bestrede de från anslaget utgående utgifter, anført, att, enligt planen för genomförandet af nya sjömanscorpsens organisation och på grund deraf beräknade förändringar i afseende å en del anslag under femte hufvudtiteln, ifrågavarande anslag, som för år 1893 i riksstaten upptagits med ett belopp af 40,000 kronor, skulle för år 1894 kunna nedsättas till 20,000 kronor. Detta anslagsbelopp vore likväl beräknadt endast för den lindring med 30 procent af det uppskattade värdet af förenämnda besvär, hvilken år 1885 beslutats.

Sedermera hade emellertid, enligt hvad departementschefen erinrat, 1892 års urtima Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, beslutat, att lindringen i rustnings- och roteringsbesvär skulle utgå under innevarande år med 40 procent och från och med år 1894 med 50 procent af besvärens uppskattade värde, samt anvisat den för innevarande år erforderliga anslagstillökning med 13,300 kronor. Då nu för år 1894 lindringen skulle utgå med 50 procent i stället för med de vid beräkningen antagna 30 procent, borde det efter denna beräkning föreslagna anslagsbelopp, 20,000 kronor, förhöjas med två tredjedelar, eller med i rundt tal 13,300 kronor.

Utskottet hemställer,

att förslagsanslaget till lindring i rustnings- och roteringsbesvären må för år 1894 bestämmas till 33,300 kronor.

Flottans underhåll.

Angående
anslag till
flottans
underhåll.

[7.]

7:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det i nuvarande rikstat under titel »flottans nybyggnad och underhåll» upptagna anslag å 1,239,000 kronor måtte, förhöjdt med 21,000 kronor till anställande af daglönare vid flottans varf, i riksstaten för år 1894 upptagas med förändrad titel: »flottans underhåll» till belopp af 1,260,000 kronor.

I riksstaten för innevarande år finnes, enligt hvad departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, under rubriken »flottans nybyggnad och underhåll» uppfördt ett belopp af 1,239,000 kronor, hvaraf 39,000 kronor utaf det anslag å 100,000 kronor, Riksdagen år 1887 i sammanhang med båtsmanshållets vakanssättning beviljat till anställande af daglönare vid flottans varf i båtsmannens ställe, att utgå i den mån, som det dittills vanligen vid varfven använda antalet båtsmän icke kunde genom uppfordring af kvarvarande manskap vid båtsmanshålllet erhållas. Ifrågavarande anslag, hvilket af Kongl. Maj:t vid 1886 års riksdag föreslogs att förhöjas till 1,440,000 kronor, men af Riksdagen förhöjdes till endast 1,200,000 kronor, vore, enligt gällande föreskrifter, afsedt till årligen återkommande utgifter för underhållet af flottans fartyg och båtar samt skeppsdockor, hus och byggnader, för aflönning af personalen å varfvens stater, för varfsförrådens förstärkande och för åtskilliga andra behof icke blott vid varfven utan äfven vid stationerna i öfrigt, och hade för dessa ändamål under en lång följd af år visat sig så otillräckligt, att årligen en del ganska behöfliga underhålls- och reparationsarbeten måst undanskjutas. Några medel till flottans nybyggnad hade således från detta anslag icke kunnat erhållas, utan hade anslag härtill årligen måst af Riksdagen på *extra stat* begäras och anvisas. Olägenheterna att på sådant sätt vara för förnyande af flottans materiel och dennas bringande i tidsenligt skick hänvisad till icke alltid påräkneliga, till beloppet ovissa och vexlande anslag, hvarigenom en genomgående plan för nybyggnadsverksamheten omöjliggjorts, hade föranlett marinförvaltningen att i sin förut berörda skrivelse angående anslagsbehofven för

år 1894 förnya sitt hvarje år allt sedan år 1887 framställda förslag om anvisande å ordinarie stat af ett fast nybyggnadsanslag för flottan, för hvilken framställning utskottet närmare redogör under nästföljande punkt.

Marinförvaltningen hade, enligt hvad departementschefen vidare meddelat, sammanfört det behöfliga fasta nybyggnadsanslaget med det nuvarande anslaget med titeln »flottans nybyggnad och underhåll», i hvilket derjemte föreslagits den förhöjning genom anvisande af 21,000 kronor utaf de af 1887 års Riksdag beviljade 100,000 kronor till anställande af daglönare å varfvet i båtsmännens ställe, som för år 1894 af marinförvaltningen pröfvats erforderlig. Då likväl det nuvarande anslaget, såsom här ofvan nämnts, till hela sitt belopp toges i anspråk ensamt för underhållet och icke hade kunnat eller kunde antagas framdeles kunna påräknas till nybyggnad, ansåge departementschefen, att det samma borde fortfarande bibehållas såsom särskildt anslag med den förändrade benämning, »flottans underhåll», som af dess ändamål och användning betingades, och uppföras med sitt nuvarande belopp, förhöjdt med de 21,000 kronor marinförvaltningen föreslagit, samt att det nu ifrågasatta nybyggnadsanslaget borde upptagas såsom ett särskildt anslag.

Emot den föreslagna förhöjningen med 21,000 kronor af de utaf 1887 års Riksdag beviljade 100,000 kronor till anställande af daglönare å flottans varf i båtsmännens ställe har utskottet icke haft något att erinra; och då utskottet i nästföljande punkt af detta utlåtande tillstyrker bifall till Kongl. Maj:ts framställning om uppförande i riksstaten af ett särskildt anslag till flottans nybyggnad, finner utskottet jemväl lämpligt, att nuvarande reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll erhåller den af Kongl. Maj:t föreslagna förändrade benämningen: flottans underhåll, hvarför utskottet hemställer:

a) att anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 1,239,000 kronor, må till anställande af daglönare vid flottans varf ökas med 21,000 kronor till 1,260,000 kronor; samt

b) att berörda anslag må, under vilkor af bifall till hvad utskottet i punkt 8:o af detta utlåtande föreslår, uppföras med förändrad benämning af »flottans underhåll, reservationsanslag».

Flottans nybyggnad.

Angående
anslag till
flottans ny-
byggnad.
[8.]

8:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att till nyanskaffning af fartygs-
materiel med tillhörande artilleri- och minutredning på ordinarie stat i
riksstaten med titel: »flottans nybyggnad» måtte uppföras ett reserva-
tionsanslag å 2,000,000 kronor med dervid fästadt vilkor, att detsamma
icke finge utan Riksdagens medgifvande användas för byggande af
fartyg af större cert än den nu antagna pansarbåttypen.

Uti en inom Andra Kammaren af herr *A. Peterson* i Hasselstad
väckt motion (n:o 186) har yrkats, *dels* att Kongl. Maj:ts förevarande
framställning icke måtte af Riksdagen bifallas, *dels* ock, att Riksdagen
ville till byggande af ytterligare en pansarbåt af Sveas cert bevilja
2,868,000 kronor och deraf på extra stat för år 1894 anvisa 1,000,000
kronor.

Såsom i nästföregående punkt af detta utlåtande meddelats, har
departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat,
hurusom det under rubriken »flottans nybyggnad och underhåll» af
Riksdagen sistlidet år beviljade belopp, 1,239,000 kronor, visat sig till
flottans underhåll och dermed sammanhängande behof otillräckligt, så
att några medel till flottans nybyggnad från detta anslag icke kunnat
erhållas. Då enahanda förhållande under en lång följd af år egt rum,
i följd hvaraf alla för detta ändamål erforderliga anslag hvarje år
blifvit på *extra stat* af Riksdagen anvisade, men en genomgående plan
för nybyggnadsverksamheten derigenom omöjliggjordes, hade marin-
förvaltningen i skrifvelsen till Kongl. Maj:t angående anslagsbehofven
för år 1894 förnyat sitt allt sedan år 1887 årligen framställda förslag
om anvisande å *ordinarie stat* af ett fast nybyggnadsanslag för flottan.

Marinförvaltningen hade såsom skäl för denna sin framställning
hufvudsakligen anfört:

att endast genom bifall dertill det blefve möjligt att inom beräkne-
lig tid nå det mål, hvartill sjökrigsmaterielens utveckling syftade, men
i sitt beroende af extra ordinarie anslag endast kunde alltför osäkert
fortskrida, nemligen ett något så när betryggande sjöförsvär;

att ett fast anslag skulle tillåta upprättande af kontrakt för längre
tid och om större leveranser på en gång samt mer än hittills möjlig-
göra begagnandet af fördelaktiga konjunkturen och undvikande af mindre
gynsamma, hvarigenom skulle ernås en betydlig besparing i utgifter;

att ett sådant fast anslag, till största delen användt inom landet, skulle tillföra dettas näringslif en betydande insats; och

att underhållskostnaderna derigenom kunde för framtiden begränsas inom det derför nu bestämda anslag med tillägg allenast af redan beviljad tillökning för anställande af daglönare å varfvet.

Det belopp af 2,000,000 kronor, som på grundvalen af 1882 års sjöförsvarskomités beräkning förut angifvits såsom erforderlig ökning i ordinarie anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, kunde, enligt hvad marinförvaltningen i sin ofvanberörda skrifvelse anført, icke vidare anses tillräckligt. Förutom den omständigheten att de under senaste åren för anskaffning af fartygsmateriel beviljade anslagens otillräcklighet tillbakahållit utvecklingen af vår flotta, som i fråga om nämnda materiel ej vore jemförlig med nationers, hvilka vore mindre än vår, hade nemligen förhållandena på hit hörande områden sedan år 1882 undergått väsentliga förändringar; sålunda kunde man numera med afseende å stridsfartygens bestyckning icke med fördel använda sådana pjäser, som då ansågos tillfredsställande; ett nutida stridsfartyg måste förses med vida kraftigare och mycket dyrare artilleripjäser, för hvilka erfordrades ej blott betydligt dyrare projektiler, utan äfven krut i större myckenhet och kostsammare att anskaffa; artilleriets snabba utveckling hade nödvändiggjort ett allt mer utsträckt pansarskydd å fartygen med deraf följande dryga kostnader, och slutligen måste det af erfarenheten ådagalagda behovet af ökad fart ej obetydligt öka fartygens anskaffningskostnad; af hvilka orsaker för anskaffningen af den materiel, som numera ansåges erforderlig, ett väsentligen ökad belopp måste beräknas. Den ökning i anslaget, som marinförvaltningen velat ifrågasätta, hade emellertid, med fästadt afseende å de öfriga behof för vårt försvar, hvilka fordrade att varda tillgodsedda, icke kunnat bestämmas så högt, som betingades af uteslutande hänsyn till behovet, men hade likväl ej kunnat beräknas till mindre än 2,500,000 kronor, för att det dermed afsedda ändamålet skulle kunna något så när uppnås.

En utaf Kongl. Maj:t under den 16 september sistlidna år tillsatt komité för utredande af frågor rörande sjökrigsmaterielen hade, i likhet med marinförvaltningen, ansett att ett nybyggnadsanslag af fast natur för anskaffande af dylik materiel vore oeftergiffligen erforderligt. Komitén hade dock af skäl, som återfinnas i statsrådsprotokollet (sid. 9—13), ansett ifrågavarande anslag böra bestämmas till 2,800,000 kronor.

Riksdagen hade visserligen, erinrar departementschefen, med erkännansvärd offervillighet numera beslutat väsentliga förstärkningar af vårt landtförsvar; men om dessa offer skulle medföra hela det gagn

till bevarande af fred och betryggande af sjelfständighet för vårt land, som dermed åsyftats att vinna, så syntes det departementschefen alldeles oundgängligt, att samma omtänksamhet komme det för ernående af nyssberörda önskningsmål icke mindre viktiga och såsom stöd för en afgifven neutralitetsförklaring synnerligen betydelsefulla sjöförsvaret till godo; och en sådan omtänksamhet erfordrades ovilkorligen, om vi skulle kunna erhålla ett sjöförsvär äfven af måttliga dimensioner, innan den nu nya materielen till följd af ålder blefve oanvändbar, hvilket ju måste inträffa, om nyanskaffningen skedde lika långsamt och lika ojemnt som fallet varit på senare tider, i hvilken händelse man väl aldrig kunde hoppas, att vår sjökrigsmateriel nådde en sådan utveckling, att vi kunde säga oss verkligen ega ett försvar för våra kuster.

Det första och viktigaste steget till ett sålunda nödvändigt stärkande af sjöförsvaret vore, såsom ofvan framhållits, beviljande på ordinarie stat af ett nybyggnadsanslag af tillräcklig storlek; i afseende hvarå departementschefen till fullo instämde i nyssnämnda komités yttrande och förslag. Om likväl till följd af hinder af ekonomisk natur, hvilka det ej varit möjligt att för närvarande öfvervinna, ett årligt nybyggnadsanslag till det af komitén föreslagna beloppet 2,800,000 kronor nu icke torde kunna af Riksdagen äskas, utan ifrågavarande anslag måste begränsas till 2,000,000 kronor, ville departementschefen dock hoppas, att behöflig förhöjning i detta anslag snarast möjligt kunde erhållas samt utväg beredas för vinnande af den snara förstärkning af materielen, som erfordrades.

Marinförvaltningen hade, såsom utskottet redan under punkten 7:o omförmält, ansett det behöfliga fasta nybyggnadsanslaget böra sammanföras med det nuvarande anslaget med titeln »flottans nybyggnad och underhåll», i hvilket derjemte föreslagits den förhöjning genom anväsende af 21,000 kronor utaf de af 1887 års Riksdag beviljade 100,000 kronor till anställande af daglönare å varfvet i båtsmännens ställe, som för år 1894 af marinförvaltningen pröfvats erforderlig. Då likväl det nuvarande anslaget, såsom här ofvan nämnts, till hela sitt belopp toges i anspråk ensamt för underhållet och icke heller framdeles kunde påräknas till nybyggnad, ansåge departementschefen, att detsamma borde fortfarande bibehållas såsom särskildt anslag med den förändrade benämning, »flottans underhåll», som af dess ändamål och användning betingades, samt att det nu ifrågasatta nybyggnadsanslaget borde upptagas såsom ett särskildt anslag och, med hänsyn till den användning det komme att få, som gjorde att det icke alltid kunde tagas i anspråk till lika belopp hvarje år, gifvas naturen af *reservationsanslag*.

Departementschefen ansåge slutligen, i motsats till hvad marin-förvaltningen föreslagit, att de för fasta minförsvaret och minväsendets utveckling erforderliga medel, med undantag af dem, som afsåge anskaffande af sjelfgående minor, hvilka vore att hänföra till fartygs-materielen, fortfarande kunde och borde på extra stat för hvarje år äskas, enär anskaffandet af materiel af förstnämnda slag icke kunde anses vara af lika stadigvarande natur som nyanskaffningen af fartygs-materielen.

På grund af de skäl, som sålunda blifvit i frågan anförda, och då antagas måste, att med anvisande af ett ordinarie nybyggnadsanslag en mera planmessig anordning i afseende å nyanskaffning af fartygs-materiel med dertill hörande utredning må kunna genomföras, samt dertill kommer, att lägre anskaffningskostnader torde kunna genom ett fast anslags beviljande beredas, har utskottet, som icke haft något att erinra mot det äskade anslagsbeloppets storlek, ansett sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning samt afslag å motionärens i ämnet gjorda yrkande.

Utskottet hemställer därför:

a) att, utan afseende å herr A. Petersons omförmälda motion i denna del, Riksdagen må till nyanskaffning af fartygsmateriel med tillhörande artilleri- och min-utredning på ordinarie stat i riksstaten med titel »flottans nybyggnad» uppföra ett reservationsanslag å 2,000,000 kronor med dervid fästadt vilkor, att detsamma icke må utau Riksdagens medgifvande användas för byggande af fartyg af större cert än den nu antagna pansarbåttypen; samt

b) att herr A. Petersons motion, i hvad den innefattar förslag om anvisande af extra anslag till byggande af en pansarbåt af »Sveas» cert, ej må af Riksdagen bifallas.

Sjöbeväringens vapenöfningar.

9:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar måtte i riksstaten för år 1894 upptagas med ett belopp af 256,500 kronor, utgörande 41,800 kronor mera än det belopp, hvar-till detsamma blifvit för innevarande år bestämdt.

*Angående
sjöbeväringens
vapen-
öfningar.*

[9.]

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 15, 16) inhemtas, har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, hurusom 1892 års lagtima Riksdag för sjöbeväringens vapenöfningar med beklädnad och ersättning derför i riksstaten för detta år uppfört ett belopp af 100,000 kronor.

Då den urtima Riksdagen sedermera godkänt det af Kongl. Maj:t framlagda förslag till förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen, enligt hvilket de värnpligtiges öfningstid skulle utsträckas till 66 dagar under år 1893 och till 90 dagar från och med 1894, hade Riksdagen, som tillika beslutat en förhöjning i den till beväringmanskapet utgående dagaflöningen från 20 till 50 öre, anvisat den häraf och af den förlängda öfningstiden betingade anslagstillökningen för år 1893 med 114,700 kronor, till följd hvaraf ifrågavarande anslag för innevarande år blifvit bestämdt till ett sammanlagdt belopp af 214,700 kronor. Enligt den beräkning, som i statsrådsprotokollet till propositionen rörande anslagstillökningen å femte hufvudtiteln i följd af de föreslagna ändringarne i värnpligtslagen förelades den urtima Riksdagen, skulle förhöjningen i det af den lagtima Riksdagen bestämda anslaget, med en öfningstid af 90 dagar och efter en beräknad styrka af 1,500 värnpligtige, utgöra i rundt tal 116,000 kronor. Denna beräkning hade likväl varit uppgjord efter en dagaflöning för de värnpligtige af 20 öre; efter den med 30 öre förhöjda dagaflöningen, som för 90 dagar utgjorde ($0,30 \times 90 \times 1,500$) 40,500 kronor, uppginge den erforderliga anslagsförhöjningen till 156,500 kronor, i följd hvaraf anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar borde i riksstaten för år 1894 upptagas med ett belopp af 256,500 kronor, utgörande 41,800 kronor mera än det belopp, hvartill detsamma blifvit för innevarande år bestämdt.

Utskottet hemställer,

att anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar må i riksstaten för år 1894 upptagas med ett belopp af 256,500 kronor.

Stipendier åt sjöofficerare under anställning i utländsk tjänst eller kommendering utrikes.

Angående stipendier åt sjöofficerare. 10:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, får utskottet, under hänvisning till hvad departementschefen till statsrådsprotokollet (sid. 16, 17) i ärendet anført, hemställa,

[10.]

att anslaget till stipendier åt sjöofficerare under anställning i utländsk tjänst eller kommendering utrikes må under förändrad titel: »Ersättning åt officerare och ingenjörer vid flottan under anställning eller kommendering utrikes» i riksstaten uppföras med ett från 15,000 kronor till 12,000 kronor nedsatt belopp.

Durchmarschkostnader.

11:o. Under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet å sid. 17 i ämnet meddelas, får utskottet, i enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hemställa,

*Angående
durchmarsch-
kostnader*
[11.]

att anslaget till durchmarschkostnader, nu 10,000 kronor, må minskas med 4,000 kronor till 6,000 kronor.

Signal- och telefonstationers betjenande samt telefonledningars underhåll.

12:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att till signal- och telefonstationers betjenande samt telefonledningars underhåll måtte uppföras ett årligt anslag till belopp af 6,400 kronor.

Sedan 1891 och 1892 årens Riksdagar till anläggande af signal- och telefonstationer anvisat tillhoppa 92,000 kronor, hade, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 17—18), chefen för flottans stab anmält, att till bestridande af utgifterna för underhåll af telefonledningarne till dessa stationer samt för abonnementsafgifter till telegrafverket och de enskilda bolag, med hvilka stationerna komme att stå i förbindelse, erfordrades, enligt verkställda beräkningar, årligen 7,750 kronor, hvartill komme arfvoden till ett belopp af 25 kronor vid hvarje station åt dem, som omhänderhade vården och uppbörden af stationernas materiel; och då antalet ifrågavarande stationer vore 49, skulle alltså de föreslagna arfvodena medföra en årlig kostnad af 1,225 kronor.

Chefen för flottans stab hade, i fråga om beredande af medel till bestridande af ofvanomförmälda kostnader, vid hvilkas beräkning man utgått från den förutsättningen, att underhållet af såväl landleddningarne

*Angående
anslag till
signal- och
telefonstation-
ers betje-
nande samt
telefonlednin-
gars under-
håll.*
[12.]

som kablarna skulle ombesörjas af telegrafverket mot därför beräknad afgift, samt att lotsverket skulle, mot rätt att erhålla de från allmänheten inflytande telefonavgifterna, bekosta utgifterna för uppässningen å stationerna, föreslagit, att då lotsverket hade att af ifrågavarande stationer påräkna ganska stort gagn, lotsmedlen borde lemna något bidrag till gäldande af kostnaderna för ledningarnes underhåll och för abonnementsavgifterna. Ifrågavarande bidrag hade chefen för flottans stab ansett lämpligen kunna bestämmas till en tredjedel af nämnda till 7,750 kronor beräknade kostnader, eller till ett belopp af 2,583 kronor 34 öre, samt att återstående beloppet af sistnämnda kostnader, utgörande 5,166 kronor 66 öre, äfvensom det till arfvoden för vård och uppbörd af stationernas materiel erforderliga belopp af 1,225 kronor, skulle bestridas af anslag för flottan, på grund hvaraf för ifrågavarande stationers betjänande samt underhåll af telefonledningar erfordrades å flottans stat ett anslag af tillhoppa 6,391 kronor 66 öre, eller i rundt tal 6,400 kronor.

Departementschefen har till alla delar instämt i chefens för flottans stab förevarande framställning, emot hvilken lotsstyrelsen och telegrafstyrelsen, i hvad dem anginge, icke heller haft något att erinra.

Utskottet, som anser att ifrågavarande årliga kostnader, i den mån de icke finnas böra utgå af lotsverkets medel, böra bestridas af flottans underhållsanslag, får hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej må af Riksdagen bifallas.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

*Angående
lots- och fyr-
inrättningen
med lif-
räddnings-
anstalterna.*

[13.]

13:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penningeanslag måtte upptagas med ett från 1,200,000 kronor till 1,400,000 kronor förhöjdt belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, och följaktligen anslaget med inberäkning af deri ingående friheter och ersättningar, 409 kronor, utföras med 1,400,409 kronor, hvilket innebure en ökning af 200,000 kronor, hvarvid Kongl. Maj:t tillika förutsatt, att de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

Med erinran, att inkomsttiteln fyr- och båkmedel blifvit af Riksdagen i enlighet med utskottets förslag i utlåtandet n:o 48, angående stats-

verkets ordinarie inkomster för år 1894, beräknad till 1,400,000 kronor, samt att Kongl. Maj:ts nu gjorda framställning öfverensstämmer med de grunder, som i afseende å förevarande anslag blifvit vid föregående riksdagar godkända, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må bifalla, hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

14:o. Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att detta anslag, som nu vore upptaget till 46,852 kronor, måtte för jemnande af hufvudtitelns slutsumma höjas med 46 kronor 48 öre till 46,898 kronor 48 öre. *Angående jemkning af detta anslag.*
[14.]

Utskottet hemställer,

att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. måtte få jemkas i den mån, som för jemnande af hufvudtitelns slutsumma finnes erforderligt.

Öfriga ordinarie anslag.

15:o. Beträffande öfriga, här ofvan ej omnämnda ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring. Uti särskild proposition (n:o 42) angående vissa ändringar i organisationen af Karlskrona artillericorps har Kongl. Maj:t visserligen i fråga om, bland annat, anslaget till en fästningsartillericorps för sjöbefästningarne vid Karlskrona samt delar af anslagen till naturaunderhåll och till rese- och traktamentspenningar föreslagit en något annan användning än den hittills beslutade. Men då berörda särskilda framställning, hvaröfver utskottet i utlåtande n:o 6 a meddelar yttrande, icke inverkar på nämnda anslags belopp, får utskottet hemställa,

Angående öfriga ordinarie anslag.

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, hvilka icke blifvit i föregående punkter af detta utlåtande särskildt omförmälda, må i 1894 års riksstat upptagas till oförändrade belopp.

Extra anslag.

Förutom det extra anslag å 50,000 kronor, om hvilket utskottet här ofvan under punkt 3:o meddelat yttrande, hafva för tillfälliga behof inom sjöförsvaret följande extra anslag för år 1894 af Kongl. Maj:t blifvit ifrågasatta.

Tillbyggnad af underbefälsskolans hus i Karlskrona.

*Angående
underbefälsskolans hus
i Karlskrona.*
[15.]

16:o. Under erinran att 1892 års lagtima Riksdag för tillbyggnad af underbefälsskolans hus i Karlskrona beviljade 125,000 kronor och deraf för år 1893 anvisade dels hos marinförvaltningen inestående odisponerade 14,416 kronor 48 öre af de för tioårsvakanserna i Blekinge län och Södra Möre härad af Kalmar län influtna båtsmausvakansafgifter, dels ock såsom extra anslag 56,000 kronor, får utskottet, i enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, hemställa,

att till fullbordande af tillbyggnaden å underbefälsskolans hus i Karlskrona ett belopp af 54,583 kronor 52 öre må på extra stat för år 1894 anvisas.

Artillerimateriel.

*Angående
anslag till
artillerimateriel
för fartyg.*
[16.]

17:o. Till anskaffning af artillerimateriel för fartyg har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1894 bevilja ett belopp af 252,900 kronor.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet [sid. 19—20] inhemtas, hade marinförvaltningen för ifrågavarande ändamål för år 1894 ansett följande anslagsbehof erforderliga:

Vapen:

2 st. 15 cm. kanoner med lavettage.....	kr.	56,000: —
2 » 57 mm. kanoner med d:o	»	13,000: —

Ammunition:

50 st. 25 cm. pansargranater af stål.....	kr.	15,000: —
50 » d:o d:o af tackjern.....	»	6,250: —
50 » d:o granater	»	5,250: —
22 » d:o granatkartescher	»	2,600: —
2,000 » 57 mm. patroner (stålgranat)	»	31,500: —
2,000 » d:o d:o (jerngranat)	»	28,400: —
25,000 » 25 mm. d:o	»	37,500: —
14,000 kg. brunt prismatiskt krut	»	42,000: —
till ersättande af förbrukadt kanonkrut	»	18,000: —
Summa kr.		255,500: —

Vid hvad marinförvaltningen föreslagit hade departementschefen icke haft annat att erinra, än att, då de bland ammunitionen för fartygen upptagna 22 st. granatkartescher kunnat bekostas af andra tillgängliga medel, departementschefen ansåge det för fartygen upptagna belopp, 255,500 kronor, böra nedsättas till 252,900 kronor.

Till hvad marinförvaltningen anfört har departementschefen i öfrigt endast tillagt, att, om medel till anskaffning af de af förvaltningen nu upptagna effekter erhöles och sålunda den nu befintliga bristen kunde hufvudsakligen fyllas, hädanefter, under förutsättning att det begärda fasta byggnadsanslaget komme att beviljas, särskilda anslag i allmänhet ej behöfde begäras till annan ammunition än krut, samt att, då tillverkning af de nya stora stålprojektilerna erfordrade en jemförelsevis lång tid, och patronhylsor till de snabbskjutande kanonerna icke ännu kunde tillverkas inom landet, det vore af synnerlig vigt att anskaffningen af här upptagna ammunition icke blefve uppskjuten.

Utskottet, som anser, att för ifrågavarande ändamål icke skäligen bör anvisas större belopp än af 1892 års Riksdag därför anvisades, får hemställa,

att Riksdagen må till artillerimateriel för fartyg på extra stat för år 1894 bevilja 100,000 kronor.

18:o. Till anskaffning af *artillerimateriel för sjöbefästningarne* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1894 bevilja ett belopp af 62,500 kronor.

Marinförvaltningen hade, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 19—20), i skrifvelse till Kongl. Maj:t anfört, att för fyllande af ifrågavarande behof borde för år 1894 äskas:

*Angående
anslag till
artilleri-
materiel för
sjöbefästning-
arne.
[17.]*

för	60 st. 24 cm. pansargranater af stål	kr. 17,500: —
»	90 » » granater	» 9,000: —
»	12,000 kg. brunt prismatiskt krut	» 36,000: —
		Summa kr. 62,500: —

Departementschefen har vid hvad marinförvaltningen sålunda föreslagit icke haft någonting att erinra, och har i öfrigt endast velat tillägga, att snar anskaffning af ammunitionen för fästningarne vore så mycket nödvändigare, som till de nya kraftiga kanonerna till Kungsholms fästning, hvilka skulle levereras före den 1 juni innevarande år, endast en del af behöfliga projektiler hittills kunnat beställas och ej något krut anskaffas.

Utskottet, som anser att utgifterna för ifrågavarande ändamål skäligen kunde begränsas till 50,000 kronor, hemställer,

att till artillerimateriel för sjöbefästningarne må på extra stat för år 1894 anvisas ett belopp af 50,000 kronor.

*Angående
anslag till
skjutförsök.*
[18.]

19:o. Under tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och med erinran att 1892 års lagtima Riksdag för enahanda ändamål beviljat samma belopp, hemställer utskottet,

att Riksdagen må till *skjutförsök* på extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 10,000 kronor.

Minväsendet.

*Angående
anslag till
minväsendet.*
[19.]

20:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte till *minväsendet* på extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Vid ärendets föredragning har departementschefen anført, att han ansåge nödiga medel för det fasta minförsvaret och minväsendets utveckling, fortfarande böra på extra stat anvisas; och då marinförvaltningen härtill i det för fartygsmaterielen föreslagna anslag å 2,500,000 kronor beräknat ett belopp af 100,000 kronor, ansåge departementschefen detta belopp, som vore lika med hvad i medeltal under flera föregående år härför användts, äfven böra för år 1894 äskas.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till minväsendet på extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Kruthus m. m. på Kalsholmen.

21:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte till *kruthus m. m. på Kalsholmen* på extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 57,000 kronor.

Marinförvaltningen hade, såsom inhemtas af statsrådsprotokollet (sid. 22), uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anmält, att varfschefen vid flottans station i Karlskrona allt sedan år 1882 i sina årliga förslag till beräkning af utgifterna för hans förvaltning under andra året derefter upptagit behofvet af ett nytt kruthus för stationen, förlagdt på Kalsholmen invid Karlskrona. Marinförvaltningen hade jemväl funnit viktiga skäl tala därför. De alldeles invid staden på dess östra sida liggande gamla otidsenliga kruthusen af sten, hvilka kunde af en fiende upptäckas på långt håll, kunde ej länge rymma den qvantitet krut, som numera borde finnas i förråd. Ett kruthus å Kalsholmen skulle förskaffa behöfligt utrymme och derjemte genom sitt tillbakadragna läge erbjuda säkrare skydd för det derstädes förvarade krutet; och slutligen blefve Karlskrona stad befriad från de nuvarande kruthusens farliga granskap. Vid föredragning af bemålde varfschefs ifrågavarande framställning år 1891 hade marinförvaltningen, som ansåge helt andra fordringar beträffande utrymme och byggnadssätt för ett hus af ifrågavarande slag föreligga då än år 1882, anmodat varfschefen att inkomma med ritningar och kostnadsförslag till ett kruthus för stationen, lämpadt efter nutida fordringar. Varfschefen hade nu inkommit med å stationens ingenjördepartement i samråd med chefen för artilleridepartementet upprättade ritningar och kostnadsförslag. Af dessa handlingar framginge, att kruthuset, såsom år 1882 föreslagits, borde förläggas å Kalsholmen samt att kostnaden för kruthus, våghus, brygga, vakthus och uthusbyggnad beräknats till 53,000 kronor, hvarutöfver varfschefen ansett ytterligare 4,000 kronor erforderliga för expropriering af ön Kalsholmen.

Departementschefen, som i likhet med marinförvaltningen ansåge kruthusanläggningen vara af behof påkallad, har tillstyrkt den af marinförvaltningen i ämnet gjorda framställningen.

Med hänsyn dertill, att kostnaden för kruthuset å Bergholmen, för hvilket Riksdagen åren 1891 och 1892 anvisat medel, uppgick till endast

Angående
anslag
till kruthus
m. m. på
Kalsholmen.
[20.]

42,500 kronor, har utskottet ansett kostnaden i sin helhet för nu ifrågasatta kruthus å Kalsholmen utan olägenhet kunna nedbringas till 53,000 kronor.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen må till kruthus m. m. på Kalsholmen på extra stat för år 1894 anvisa ett belopp af 53,000 kronor.

Sjökrigsskolan.

Angående
löneförbättring
åt
lärarne vid
sjökrigsskolan.
[21.]

22:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan måtte på extra stat för år 1894 anvisas ett belopp af 1,860 kronor.

Såsom af statsrådsprotokollet (sid. 23) inhemtas, har departementschefen vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t erinrat, hurusom Riksdagen år 1888 medgifvit, att till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan dels finge användas af kadetternas terminsafgifter, så vidt de dertill lemnade tillgång, ett belopp af 1,300 kronor, dels ett extra anslag af 1,860 kronor för år 1889 anvisades. Riksdagen hade sedermera för hvarje år på extra stat anvisat enahanda belopp, 1,860 kronor, att, utöfver nyss berörda 1,300 kronor af kadetternas terminsafgifter, användas till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan, jemte det Riksdagen åren 1891 och 1892 dervid för löneförbättringens erhållande fäst det vilkor, att den, som ville deraf komma i åtnjutande, icke finge, jemte sin lärarebefattning i sjökrigsskolan, utöfva lärareverksamhet vid någon privat undervisningsanstalt för inträde i nämnda skola.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan, utöfver de 1,300 kronor, som enligt 1888 års Riksdags medgifvande få dertill användas, anvisa för år 1894 ett extra anslag af 1,860 kronor med det dervid för löneförbättringens erhållande fästa vilkor att den, som vill deraf komma i åtnjutande, icke må, jemte sin lärarebefattning i sjökrigsskolan, utöfva lärareverksamhet vid någon privat undervisningsanstalt för inträde i nämnda skola.

23:o. Uti två inom Andra Kammaren väckta motioner, nemligen n:o 69 af herr *N. Persson* och n:o 90 af herr *C. Svensson*, har yrkats: af herr *Persson*, att Riksdagen måtte besluta aflåtande af skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning af hvad som erfordrades för sammanslagning af de nuvarande flottetablissemanten i Stockholm och Karlskrona, vare sig i eller vid endera af dessa städer eller å annan därför lämplig plats, äfvensom af den årliga besparing i varfs- och stationsutgifter, som deraf skulle följa;

*Angående
sammans-
slagning af
flottetablisse-
menten i
Stockholm
och Karls-
krona m. m.*

samt af herr *Svensson*, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes, så skyndsamt som möjligt, låta utreda,

huruvida icke Stockholms station af kongl. flottan kunde förändras till en depôt, och den sålunda då der öfverflödigg vordna materielen och personalen öfverflyttas till Karlskrona station,

samt, i händelse sådant visade sig böra ske,

huruvida icke den för depôten erforderliga materielen kunde förläggas till galärvarfvet, under det att detta, sedan plats för nämnda materiel samt för erforderliga minverkstäder och förråd samt för kasern för minörkompaniet m. m. blifvit undantagen, utarrenderades till enskilda spekulanter, med förbehåll att för flottan erforderliga reparationsarbeten skulle der i första rummet verkställas; äfvensom

huruvida icke Skepps- och Kastellholmarne borde försäljas och därför inflytande köpesumma användas till anskaffande af sjökrigsmateriel.

Beträffande de skäl, som motionärerna till stöd för berörda framställningar anfört, tillåter utskottet sig hänvisa till motionerna.

I afseende å dessa frågor har utskottet här velat erinra, att 1882 års sjöförsvarskomité i ämnet yttrat följande:

»I sammanhang med hvad komitén sålunda fått i underdånighet anföra angående vårt kustförsvars ändamål samt beskaffenheten af dess materiel, torde komitén böra uttala sin åsigt i fråga om dess förläggning under fred, det är om flottans stationer. Det har i sådant hänseende icke undgått komiténs uppmärksamhet, att fråga understundom förekommit, huruvida det icke ur ekonomisk synpunkt skulle medföra afsevärda fördelar, derest flottan kunde å ett ställe förläggas, så att icke flere än en station erfordrades. Ehuru visserligen besparing såmedelst skulle kunna vinnas dels genom någon minskning af den för stationstjenstgöringen erforderliga militära och civila personalen och dels genom koncentrerande å en punkt af de för flottan erforderliga etablissement, hus och byggnader, förråd m. m. dylikt, lärer emellertid

tanken på en så genomgripande ändring af nu bestående förhållanden böra öfvergifvas, och detta af så väl militära som äfven ekonomiska skäl.

I sådant hänseende torde böra erinras, att, om också icke hufvudstadens och dermed det mellersta Sveriges försvar är allt, så är dock dess utanverk, den densamma omgifvande vidlyftiga skärgården, från Landsort till Öregrund, af så stor betydelse i strategiskt hänseende, att ensamt denna nödvändiggör den ständiga närvaron derstädes af ett flytande försvar, hvars naturliga förläggningssort i fred och replipunkt i krig är Stockholm. Att upphäfva denna station och flytta den der befintliga afdelning af vår flotta till Karlskrona lärer således redan af detta skäl icke kunna ifrågakomma, äfven om det icke skulle möta betänkligheter, hvarom meningarne knappast lära vara delade, att draga alla denna administrations detaljer så långt undan från den plats, der centralstyrelsen har sitt säte och utöfvar sin verksamhet. För att verkliggöra tanken på en gemensam station för hela vår flotta, återstode således endast alternativet, att Karlskrona station indroges. Men häremot resa sig otvifvelaktigt svårigheter af mångahanda art. För att icke nämna, att den traditionella uppfattningens förkärlek för vårt örlogsvapens största station, hvilken förkärlek af helt naturliga skäl i mångt och mycket sammanfaller med intresset för vapnet i sin helhet och just därför i en sådan fråga som denna visserligen icke är utan sin stora betydelse, skulle häraf känna sig på det smärtsammaste berörd, så lär det icke kunna förnekas att, utan fall af högsta nöd, vore det nästan vandalism att låta förstörelsen öfvergå de arbeten sekler till vår flottas gagn skapat — och detta blefve dock under den antagna förutsättningen måhända nödvändigt för att icke lemna dem i en blifvande fiendes hand — liksom det ock skulle för statsverket komma att medföra allt för stora ekonomiska uppoffringar att sedermera på annat ställe upprätta nya dylika anläggningar. Skulle för öfrigt hela vår sjömagt vara samlad i Stockholm, så finge den vägen väl lång till våra södra och vestra kuster för att vid ett plötsligt inbrytande krig kunna skydda desamma. Förlagd åter i Karlskrona, med dess tidigt isfria redd, har den lättare att fylla denna uppgift, hvartill kommer den omständigheten, att en allierad flotta derstädes finner en välbelägen och rymlig hamn.»

Delande de åsigter, som af nämnda komité sålunda uttalats, vill utskottet derjemte erinra, att den erfarenhet, som hittills vunnits i afseende å försäljning af tomter för kronans räkning, icke torde gifva anledning att framkalla förhoppningar om någon snabb eller särdeles fördelaktig försäljning af ännu flera kronan tillhöriga tomter.

Utskottet hemställer därför,

att herrar N. Perssons och E. Svenssons omförmälda motioner icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 april 1893.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS PERSSON.

Reservationer:

vid *punkt 7:o mom. b.* (angående förändrad benämning å anslaget till flottans nybyggnad och underhåll):

af herrar *A. Persson, P. Andersson, G. Eriksson, P. Pehrson, H. Andersson, O. Jonsson, L. Jönsson, N. Petersson, A. P. Danielson, C. Persson, P. Holm* och *N. Nilsson* i Wrängebol;

vid *punkten 8:o* (angående anslag till flottans nybyggnad):

af herrar *A. Persson, P. Andersson, G. Eriksson, P. Pehrson, H. Andersson, O. Jonsson, L. Jönsson, N. Petersson, A. P. Danielson, C. Persson, P. Holm* och *N. Nilsson* i Wrängebol, hvilka ansett, att utskottets förslag till yttrande och beslut i denna punkt bort hafva följande lydelse:

»Då utskottet anser nödigt, att anskaffande af tidsenlig fartygsmateriel fortgår så, som under en följd af år varit förhållandet, men icke trott det vara lämpligt, att Riksdagen undandrages pröfning af det belopp, som hvarje år bör anvisas, äfvensom dess användning, har utskottet funnit sig böra afstyrka Kongl. Maj:ts förevarande framställning, men i stället förorda den i ämnet väckta motionen.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen, med afslag å Kongl. Maj:ts förevarande framställning, må, i enlighet med herr A.

Peterssens omförmälda motion, till byggande af en pansarbåt af Sveas cert bevilja 2,868,000 kronor och deraf på extra stat för år 1894 anvisa 1,000,000 kronor;

vid *punkten 17:o* (angående anslag till artillerimateriel för fartyg):
af herrar *V. N. Ekenman, R. G. von Hedenberg, H. P. P. Tamm, F. A. Boström, friherre F. W. von Otter, K. Bohnstedt, G. D. R. Tornérhjelms, C. E. Casparsson, friherre J. T. Gripenstedt, friherre C. G. A. Klingspor* och *I. Wijk*, hvilka yrkat, att utskottet skulle hemställa om bifall till Kongl. Maj:ts förslag i ämnet;

vid *punkten 18:o* (angående anslag till artillerimateriel för sjöbefästningarna):

af herr *R. G. von Hedenberg*, som yrkat att Kongl. Maj:ts förslag i ämnet måtte oförändradt af utskottet förordas.

Det skulle här antecknas, att herrar *C. Lundeberg, A. G. Svedelius* och *S. G. von Friesen* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

Bilagor.

Bil.**Tabell öfver ordinarie anslagen under**

1893 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag.				Summa.	
		Friheter.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
26,800	—	—	—	—	—	26,800	—
38,600	—	—	—	—	—	38,600	—
S:gr 82,400						82,400	—
1,647,934	—	—	—	—	—	1,647,934	—
189,600	—	—	—	—	—	189,600	—
32,000	—	—	—	—	—	32,000	—
6,400	—	—	—	—	—	6,400	—
287,500	—	—	—	—	—	287,500	—
452,450	—	—	—	—	—	452,450	—
—	—	75,500	—	26,400	—	101,900	—
Tr:pt 2,698,284		75,500	—	26,400	—	2,800,184	—

Sjöförsvars-**Departementet och**

Departementschefen
 Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
 Marinförvaltningen

Flottans

Aflöning för flottans corpser och stater. Nuvarande
Höjes för sjömanscorpens förändrade organisa-
 och för ökning af underofficerarnes maskinist-
 och 2 underofficerare

Till en fästningsartillericorps för sjöbefästningarne
 Ålderstillägg, *förslagsanslag*
 Pensionering af reservbefäl, *förslagsanslag* högst
 Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossecorpserna,
 Naturaunderhåll, *förslagsanslag*

Båtsmansindelningen. Nuvarande belopp
Minskas å »Friheter» med

Litt. A.

riksstatens Femte hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning på förslag.				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
departementet.									
öfverstyrelsen.									
.....		17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
samt kommandoexpeditionen		26,800	—	—	—	—	—	26,800	—
.....		38,600	—	—	—	—	—	38,600	—
S:gr		82,400	—	—	—	—	—	82,400	—
personal.									
belopp			1,647,934: —						
tion med			67,000: —						
stat med 8 flaggunderofficerare			11,120: —						
.....			78,120: —						
vid Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>		1,726,054	—	—	—	—	—	1,726,054	—
.....		189,600	—	—	—	—	—	189,600	—
.....		32,000	—	—	—	—	—	32,000	—
.....		6,400	—	—	—	—	—	6,400	—
<i>reservationsanslag</i>		287,500	—	—	—	—	—	287,500	—
.....		452,450	—	—	—	—	—	452,450	—
.....			101,900 —						
.....			72,900 —						
Tr:pt		2,776,404	—	2,600	—	26,400	—	2,805,404	—

1893 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag.						Summa.	
	Friheter.		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	2,698,284	—	75,500	—	26,400	—	2,800,184	
	114,000	—	—	—	—	—	114,000	Ersättning för vakanta rusthållsnummer i Blekinge
	40,000	—	—	—	—	—	40,000	Lindring i rustnings- och roteringsbesvären, för-
								<i>Minskas med</i>
S:gr	2,769,884	—	75,500	—	26,400	—	2,871,784	
	1,239,000	—	—	—	—	—	1,239,000	Flottans
								Flottans nybyggnad och underhåll. <i>reservations-</i>
								<i>Ökas med</i>
								hvarjemte rubriken ändras till Flottans un-
								Flottans nybyggnad, <i>reservationsanslag</i> (Nytt)
								Diverse
	670,000	—	—	—	—	—	670,000	Flottans öfningar, <i>reservationsanslag</i>
	100,000	—	—	—	—	—	100,000	Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och
								Nuvarande belopp
								<i>Ökas med</i>
	39,820	—	—	—	—	—	39,820	Undervisningsverket:
								Sjökrigsskolan
								Skeppsgosseskolan
	60,000	—	—	—	—	—	60,000	Sjökarteverket, <i>reservationsanslag</i>
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	Stipendier åt sjöofficerare under anställning i ut-
								ändras till:
								Ersättning åt officerare och ingenjörer vid flottan
								utrikes. Nuvarande belopp
								<i>Minskas med</i>
	10,000	—	—	—	—	—	10,000	Durchmarschkostnader, <i>reservationsanslag</i> . Nu-
								<i>Minskas med</i>
	39,000	—	—	—	—	—	39,000	Sjukvård
Tr:pt	5,025,104	—	75,500	—	26,400	—	5,127,004	

		Förslag till blifvande riksstat:								
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jem- förlig anvisning på förslag.				Summa.		
				Friheter.		Ersättningar.				
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
		Tr:pt	2,776,404	—	2,600	—	26,400	—	2,305,404	—
län och Södra Møre härad af Kalmar län			114,000	—	—	—	—	—	114,000	—
<i>slagsanslag.</i> Nuvarande belopp		40,000: —								
		6,700: —	33,300	—	—	—	—	—	33,300	—
		S:gr	2,841,304	—	2,600	—	26,400	—	2,870,304	—
materiel.										
<i>anslag.</i> Nuvarande belopp		1,239,000: —	1,260,000	—	—	—	—	—	1,260,000	—
		21,000: —								
derhåll, <i>reservationsanslag.</i>			2,000,000	—	—	—	—	—	2,000,000	—
		S:gr	3,260,000	—	—	—	—	—	3,260,000	—
anslag.										
ersättning därför, <i>förslagsanslag.</i>			670,000	—	—	—	—	—	670,000	—
		100,000: —								
		156,500: —	256,500	—	—	—	—	—	256,500	—
		31,040: —								
		8,780: —	39,820	—	—	—	—	—	39,820	—
ländsk tjänst eller kommendering utrikes. Rubriken			60,000	—	—	—	—	—	60,000	—
under anställning eller kommendering										
		15,000: —								
		3,000: —	12,000	—	—	—	—	—	12,000	—
varande belopp		10,000: —								
		4,000: —	6,000	—	—	—	—	—	6,000	—
			39,000	—	—	—	—	—	39,000	—
		Tr:rt	7,267,024	—	2,600	—	26,400	—	7,296,024	—

1893 års riksstat anslår:

Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jem- förlig anvisning på förslag.						Summa.	
	Friheter.		Ersättningar.					
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	5,025,104	—	75,500	—	26,400	—	5,127,004	—
	19,175	—	—	—	—	—	19,175	—
	25,000	—	—	—	—	—	25,000	—
	46,852	—	—	—	—	—	46,852	—
	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
S:gr	1,037,347	—	—	—	—	—	1,037,347	—
	1,200,000	—	405	—	4	—	1,200,409	—
	86,150	—	—	—	—	—	86,150	—
	9,000	—	—	—	—	—	9,000	—
	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
S:gr	1,308,150	—	405	—	4	—	1,308,559	—
S:ma	6,436,781	—	75,905	—	26,404	—	6,539,090	—

Diverse behof
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*...
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
Ökas med
 Extra utgifter

Han

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal
 anvisning i kontant
Ökas med
 Undervisningsanstalter för sjöfart
 Nautisk-meteorologiska byrån
 Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstal
 meteorologiska byrån, *förslagsanslag*

Förslag till blifvande riksstat:

Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jem- förlig anvisning på förslag.						Summa.	
	Friheter.		Ersättningar.					
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:p	7,267,024	—	2,600	—	26,400	—	7,296,024	—
	19,175	—	—	—	—	—	19,175	—
	25,000	—	—	—	—	—	25,000	—
<i>nslag.</i> Nuvarande belopp	46,852	—	—	—	—	—	46,852	—
	46: 48						46,898	48
	46,898	48	—	—	—	—	46,898	48
	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
S:gr	1,186,893	48	—	—	—	—	1,186,893	48
deln.								
terna, <i>reservationsanslag.</i> Nuvarande	1,200,000	—	—	—	—	—	1,200,000	—
	200,000	—	—	—	—	—	200,000	—
	1,400,000	—	405	—	4	—	1,400,409	—
	86,150	—	—	—	—	—	86,150	—
	9,000	—	—	—	—	—	9,000	—
terna för sjöfarts- och föreståndaren vid nautisk-	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
	1,508,150	—	405	—	4	—	1,508,559	—
	8,878,747	48	3,005	—	26,404	—	8,908,156	48

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
F e m t e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet.		
För genomförande under år 1894 af löne reglering för flottan	50,000	—
Till tillbyggnad af underbefälsskolans hus i Karlskrona	54,583	52
» artillerimateriel för fartyg	100,000	—
» artillerimateriel för sjöbefästningarne	50,000	—
» skjutförsök	10,000	—
» minväsendet	100,000	—
» kruthus m. m. på Kalsholmen	53,000	—
» löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan	1,860	—
Summa	419,443	52